

**Posudek diplomové práce Daniela Waclawka:
Teologická analýza synodů Slezské církve evangelické augsburského vyznání od r. 1948
do dnešního dne**

Předložená diplomová práce je dosud prvním pokusem zmapovat jednání synodů SCEAV na základě archivů. Je rozdělena do tří hlavních kapitol. V první je podán přehled synodů od r. 1948 s uvedením hlavních témat jednání. V druhé části autor postupuje po jednotlivých tématech napříč synodními jednáními. Jsou to tato témata: Bible – Bohoslužba a svátosti. – Vzdělávání. – Misijní činnost. – Ekumenické hnutí. – Struktura církve. – Přidružené organizace. – Stát a církev. Ve třetí části se autor pokusil o vyhodnocení získaného materiálu. Připojen je krátký závěr a seznam literatury.

Osm témat, která diplomand vybral, se na jednání synodů objevují opakovaně, i když v nestejně frekvenci. V závěrečné kapitole je poukázáno na to, že některá témata se neobjevují vůbec nebo jsou zastoupena slabě. Žel i ve druhé kapitole autor postupuje schématicky, když pouze registruje, na kterých synodech se dané téma objevilo a uvádí nejdůležitější usnesení ve věci. Výhodou tohoto postupu je možnost nahlédnout, jak se dané téma vyvíjelo v čase. Nevýhodou však je, že není zohledněn kontext vývoje života SCEAV, v němž bylo téma projednáváno, ani názorové diference, jak by je bylo možno vytěžit ze zápisů o diskusích na synodech. (Je ovšem otázka, zda archivy poskytují k těmto diskusím dost materiálu.) Waclawek prostě toliko registruje, že na tom a tom synodu bylo o tématu jednáno, ale neuvádí *jak* jednání probíhalo a jen občas uvede, s jakým dopadem se usnesení setkalo. To je, pochopitelně, trochu málo, mělo-li jít o *teologickou* analýzu.

Tento nedostatek se samozřejmě nemohl nepromítnout do „hodnotící kapitoly“, kde autor dosavadní poznatky shrnuje – s velmi neodborným pokusem uvést je do vztahu k některým výroky Nového zákona. Mezi tématy, jež Waclawek v jednání synodů postrádá, jmenuje: důležitost teologického vzdělání (na jednom synodu dokonce před ním varováno, s. 88), zájem o současnou teologii, téma rodiny, zdraví, důležitosti kostelů, ekologie, eschatologie, vědy, mezináboženských vztahů, politiky. Pozastavuje se rovněž nad tím, že ačkoli význam bible byl několikrát emphaticky podtrhnut, nehrálo *argumentum e Scripturis* při jednání synodů téměř žádnou roli.

I když diplomand upozorňuje, že informace získané ze synodů mají jen velmi omezenou vypovídací hodnotu pokud jde o celek církve (s. 88), přece i takto torzovitý a dekontextualizovaný materiál nabízí autorovi i čtenáři určitý dojem o povaze SCEAV. Lze především pozorovat zřetelné lpění na luterském svérázu církve, ovšem jen v některých ohledech: konzervativní bohoslužebný pořádek, struktura církve včetně prvků episkopalismu. S tím asi souvisí i opakovaná snaha o autoritativní unifikaci až uniformitu církevního života (jednotný systém výuky konfirmandů ve všech sborech, s. 41; jednotný řád biblických hodin, připouštějící diskusi až po jejich závěru, s. 64 aj.). Tyto jevy (tradicionalismus a nedůvěra k pluralismu) by si – v teologické analýze – zasloužily další reflexe o jejich příčinách: Je to odraz snahy o udržení charakteru lidové církve v prostředí postupující sekularizace? Souvisejí nějak se sociologickou charakteristikou členstva církve? S její existencí na národnostním a jazykovém rozhraní? Působí zde minoritní trauma malé církve a sebezáchovný reflex? Jak přitažlivě nebo nepřitažlivě působí tento ráz církve na její okolí? **Tyto a podobné otázky necht' se stanou předmětem rozpravy při obhajobě práce.**

Uvnitř SCEAV však byly vždy přítomny skupiny probuzenecky orientované, což chvílemi vyvolávalo napětí až konflikty. Po r. 1990 se toto křídlo církve profilovalo především

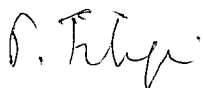
misijními iniciativami. Ale opět: V práci chybí reflexe o „teologii misie“ v SCEAV. Co je cílem těchto snah? Osobní konverze? Zakládání nových sborů? Snaha „expandovat mimo Slezsko“ (s. 49)? Vzdělávání dětí a mládeže? **Rovněž i tomuto by diplomand měl věnovat pozornost alespoň při obhajobě.**

S tím, že synodní jednání byla převážně soustředěna *ad intra*, patrně souvisí i nedostatek zájmu ekumenického. Nepokládáme za ekumenismus oficiální proklamace podpory ekumeně a KMK před r. 1990 a vlastně ani formální členství v ekumenických organizacích (ERC, KEK, SRC, SLS, GEKE – SCEAV ovšem s podpisem Leuenberské konkordie váhala). Diplomand si stěžuje (s.90), že „některými křesťany, mezi něž náleží i účastníci synodů SCEAV, není tato modlitba /Ježíšova z jednotu učedníků/ ani vyslovena“. Zdá se, že zde zůstal nevyužit ekumenický potenciál luterské tradice („ekumenické minimum“ CA VII).

Vcelku je možno říci, že diplomand zůstal mnoho dlužen svému zadání teologické analýzy. Sekundární literaturu užívá jen sporadicky a nespécificky.

Práce je zpracována nezvyklým způsobem, většinou pomocí tabulek a grafů, souvislého textu je poměrně málo. Zcela nestandardní je způsob odkazů k citovaným pramenům a literatuře. Po stránce ortografické překvapí nadbytečné užívání velkých písmen a další drobnější prohřešky, jež je snad možno přičíst na vrub autorovu dvojjazyčnému vzdělání.

Práci nicméně doporučuji k obhajobě a doufám, že se při ní diplomandovi podaří aspoň částečně doplnit teologickou analýzu získaného materiálu.

Prof. ThDr. Pavel Filipi

8.1.2010